

? **ZGADYWANKA 3.** Mianownik liczby mnogiej. Po lewej wpisz formę niemęskoosobową, a po prawej męskoosobową²⁰.

1. Zajmują się językami, analizują je i porównują: **językoznawczy~~nie~~** i **językoznawcy**.

2. Prowadzą zajęcia na uniwersytecie:

_____ i _____.

3. Doradzają, np. w sprawie wzięcia kredytu:

_____ i _____.

4. Wygrywają konkursy lub zawody:

_____ i _____.

5. Zatrudniają pracowników (dają pracę):

_____ i _____.

6. Należą do klubów, grup i stowarzyszeń:

_____ i _____.

7. Obsługują klientów w sklepach:

_____ i _____.

8. Prowadzą swoje firmy:

_____

i _____.

Uczennice i siostrzenice

Uważaj na rzeczowniki rodzaju żeńskiego, które w liczbie pojedynczej kończą się na **-ca**. W liczbie mnogiej mają one końcówkę **-e**, np. *uczennica* — *uczennice*, *siostrzenica* — *siostrzenice*.

Forma *uczennicy* i *siostrzenicy* istnieje, ale jest to miejscownik, dopełniacz i celownik liczby pojedynczej (np. *Kupiłam mojej kochanej siostrzenicy modelinę*). Nie mówimy: *Moje siostrzenicy odwiedziły mnie w weekend*, poprawna forma to: *Moje siostrzenice odwiedziły mnie w weekend*. W tej grupie są też niektóre nazwy zwierząt, np. *owca* — *owce*, *lwica* — *lwice*.

²⁰ Uważaj! W kolejnych zgadywankach czasami po lewej będą formy niemęskoosobowe, a czasami męskoosobowe.

FORMY MĘSKOOSOBOWE

FORMY NIEMĘSKOOSOBOWE

M.	uczniowie	siostrzeńcy	uczennice	siostrzenice	owce
B.					
D.	uczniów	siostrzeńców	uczennic	siostrzenic	owiec

UZUPEŁNIANKA 4. Uzupełnij luki przykładami z powyższej tabeli.

- _____ i _____ naszego liceum są zaangażowani w różne działania na rzecz lokalnej społeczności. Przykładowo, niektórzy w ramach wolontariatu pracują w szpitalu, przedszkolu, osiedlowej bibliotece czy teatrze.
- Żegnając się ze mną, moje _____ dały mi przepiękny prezent — własnoręcznie zrobioną laurkę z narysowanym wielkim, kolorowym sercem i napisem: „Kochanej Cioci — Zuzia i Julka”.
- Mój wujek ma gospodarstwo agroturystyczne i oprócz przyjmowania turystów zajmuje się też zwierzętami: hoduje konie, kozy, kury, króliki i _____.
- Podczas lekcji nauczycielka poprosiła dwie _____, żeby napisały coś na tablicy. Gdy dziewczyny stały pod tablicą, nauczycielka szybko zajęła ich miejsca w ławce i powiedziała, że teraz one będą prowadzić lekcję.

ZGADYWANKA 5. Mianownik liczby mnogiej. Wpisz formy niemęskoosobowe.

- Córki mojego brata to moje **bratanice**.
- Są zatrudnione w firmie, zakładzie, fabryce: _____.
- Samice lwa to _____.
- Samice gołębi to _____.
- W bajkach mają szklaną kulę i potrafią czarować: _____.
- Wychodzą z ziemi po deszczu: _____.
- Żyją w morzach i oceanach i mają ośmioro rąk: _____.
- Występują na scenie podczas spektakli baletowych: _____.

Rodzice i kibice

Zwróć uwagę na rzeczowniki męskoosobowe, których temat kończy się na [c]. Końcówkę **-e** mają tylko te z nich, które kończą się na **-ic**: *rodzic*²¹ i *rodzice*, *kibic* i *kibice*, *dziedzic* i *dziedzice*, *szlachcic* i *szlachcice*. Forma *rodzicy* w języku polskim nie istnieje!

Pozostałe rzeczowniki męskoosobowe z tematem zakończonym na [c], czyli te, które kończą się sylabą [ca] lub [ec], mają końcówkę **-y**: *kierowca* i *kierowcy*, *chłopiec* i *chłopcy* (więcej przykładów znajdziesz w rozdziale **Głoska [c]**).

FORMY MĘSKOOSOBOWE

FORMY NIEMĘSKOOSOBOWE

M.	rodzice	kibice	dziedzice	szlachcice	kibicki	dziedziczki	szlachcianki
B.	↑	↑	↑	↑	↓	↓	↓
D.	rodziców	kibiców	dziedziców	szlachciców	kibicek	dziedziczek	szlachcianek

 UZUPEŁNIANKA 6. Uzupełnij luki przykładami z powyższej tabeli.

1. Z okazji Dnia Dziecka   często zabierają swoje dzieci do akwaparku lub ogrodu zoologicznego.
2. Po meczu   wygranej drużyny świętowali, tańcząc na środku skrzyżowania. Na szczęście kierowcy byli wyrozumiali.
3. Gdy mecz się skończył, dwie   wbiegły na murawę boiska, żeby zrobić sobie zdjęcie z bramkarzem, ale szybko zostały złapane przez ochronę stadionu.
4. Zapraszamy wszystkich   na spektakl pt. „Paweł i Gawęł”. Na scenie wystąpią dzieci z klas 1–3.
5. Po wygranym turnieju znana tenisistka zaprosiła na kort trzy podekscytowane, nastoletnie   i zrobiła sobie z nimi wspólne zdjęcie. Dziewczyny były wniebowzięte!
6. Moi   i moi teściowie to dla siebie nawzajem swatowie — tym słowem opisujemy relację między rodzicami małżonków.

21 W języku polskim istnieje rzeczownik rodzaju żeńskiego *rodzicielka*, ale nie jest on żeńskim odpowiednikiem słowa *rodzic*. *Rodzicielka* to synonim *matki* — kobiety, która nas urodziła.

Nauczyciele czy nauczycieli?

Uważaj na rzeczowniki, których temat jest zakończony głoską miękką lub głoską [l]. Wielu moich uczniów w mianowniku liczby mnogiej zamiast końcówki **-e** używa końcówki **-i**: *ludzi, gości, nauczycieli, motyli* — ta forma istnieje, ale jest to dopełniacz liczby mnogiej, a nie mianownik. Nie mówimy: *ludzi przyszli, nauczycieli pracują w szkole, gości przyjdą za pięć minut*, poprawne formy to: *ludzie przyszli, nauczyciele pracują w szkole, goście przyjdą za pięć minut*.

FORMY MĘSKOOSOBOWE

FORMY NIEMĘSKOOSOBOWE

M.	ludzie	goście	nauczyciele	goście	nauczycielki	motyle
B.	↑	↑	↑	↓	↓	↓
D.	ludzi	gości	nauczycieli	gości	nauczycielek	motyli

UZUPEŁNIANKA 7. Uzupełnij luki przykładami z powyższej tabeli.

1. Na przystanku autobusowym stoją zmarznięci _____.
2. Kierowca, przejeżdżając przez kałużę, ochlapał _____ stojących na przystanku.
3. Nie cierpię _____, którzy ciągle narzekają i mają o wszystko pretensje do całego świata.
4. Niektórzy _____ zdobywają dodatkowe kwalifikacje na studiach podyplomowych i dzięki temu mogą uczyć kilku przedmiotów.
5. Lubię _____, którzy na lekcje przychodzą ubrani oryginalnie lub swobodnie. Mam poczucie, że i ja przy nich mogę być sobą.
6. Nie lubię _____, którzy nie umieją się przyznać do błędu lub niewiedzy. Przy nich boję się mówić i popełniać błędy, a nauka mnie stresuje.
7. Pasją mojej siostrzenicy są _____ — wie o nich wszystko, a jej ulubiony gatunek to modraszki srebroplamek.
8. Moja siostrzenica uwielbia fotografować _____ siedzące na kwiatach, a zwłaszcza ich skrzydła, ale jest to trudne, bo te piękne owady są bardzo płochliwe.
9. Mój pies boi się wszystkiego, co lata — pszczoł, os, much, a nawet _____.